

Mit várnak a szívelégtelenséggel élő emberek az öngondozástól

Bevezetés

A legtöbb 65 év feletti ember egy vagy több krónikus betegséggel él együtt. Ezen állapotok kezelése ma jelentős részét teszi ki az egészségügyi költségeknek: nagyjából 70-80%-át.*

A krónikus betegségben szenvedő betegek többnyire saját magukat gondozzák, akár otthon, akár közösségben élnek, gyakran a családjuk vagy más nem hivatásos gondozók segítségével. A krónikus betegségek megfelelő kezelésének fontos része, hogy a betegek megfelelő támogatást kapjanak az öngondozáshoz, amivel biztosíthatják az állapotuk mellett is a jó életminőséget, és meghosszabbíthatják a várható élettartamukat.

Tanulmányok azt mutatják, hogy az öngondozás megfelelő támogatása javíthatja a betegek egészségi állapotát, és a társadalom számára is értéket teremthet. Ma azonban az egészségügyi dolgozóknak és a politikai döntéshozóknak nincs elegendő információjuk arról, hogy melyek a legjobb öngondozást támogató tevékenységek (a továbbiakban "öngondozás támogató beavatkozások" az angol kifejezésből „self-management interventions”: SMI-k) működnek a legjobban a különböző betegek esetében és különböző összefüggésekben. A 2-es típusú cukorbetegségben (T2DM) szenvedő betegeket a diagnózis felállításakor rendszerint terápiás oktatási programokra küldik, és ez fontos szerepet játszik az SMI-kre nézve is.

A [COMPAR-EU](#) projektet részben az Európai Bizottság finanszírozza a "Horizon 2020" kutatási keretprogram keretében. A projekt 2018 januárjában kezdődött és 2022 decemberében ér véget, és célja a leghatásosabb és legköltség-hatékonyabb SMI-k összehasonlítása és rangsorolása négy krónikus betegség valamelyikében élő európai felnőtt betegek - a 2-es típusú cukorbetegség, a krónikus obstruktív tüdőbetegség (COPD), az elhízás és a szívelégtelenség esetében. **A projekt 4 fő szempontrendszer, úgynevezett alapvető eredménykészletet (az angol szóhasználat szerint: „core outcome set”: COS) dolgozott ki az ezen betegségek öngondozást támogató beavatkozásainak iránymutatására, és a későbbiekben egy online döntéshozatali támogató eszközt is kidolgoznak a politikai döntéshozók, a kutatók, a betegek és az egészségügyi ágazat számára.**

Mi az az alapvető eredménykészlet („core outcome set” - COS): azon eredmények listája, amelyeket a betegek és az egészségügyi szakemberek ajánlása szerint a kutatóknak értékelési szempontként mérniük és jelenteniük kell, ha egy adott területen kutatást végeznek. A COS kiválasztása előtt a COMPAR-EU képviselői széleskörűen tanulmányozták és elemezték a szakirodalmat.

Milyen új ismereteket hoz ez a kutatás?

A COS egyik fő erőssége, hogy a **betegek preferenciáin** alapul, ugyanakkor tükrözi az egészségügyi szakemberek és a kutatók szempontjait is. Ezért a COS meglehetősen **megbízható**

és számos, különféle környezetben használható. A későbbiekben a COS-t egy olyan online eszköz megtervezésére fogják felhasználni, amely támogatja a döntéshozókat, az egészségügyi szakembereket, a krónikus betegségek kezelésének irányelveit kidolgozókat, a betegeket és családtagjaikat változatos körülmények között a legmegfelelőbb SMI-kkel kapcsolatos döntések meghozatalában.

Hogyan fejlesztették ki a COS-t?

A COMPAR-EU kutatói először a tudományos szakirodalmat elemezték, és összegyűjtötték a különböző várható eredményeket. Ezt követően a COMPAR-EU projekt konzorciuma egy kétkörös Delphi-módszeres kutatásban választotta ki a legfontosabb eredményeket. A Delphi-módszer egy olyan technika, amely kérdőívek és kerekasztal-beszélgetések sorozatával segíti a szakértők közötti egyetértés kialakítását.

Ez a csoport **16 értékelési szempontot** szavazott be a végső COS-ba. Ebből a 16 szempontból **4-et az összes résztvevő** különösen fontosnak tart, ami nagyon magas támogatottságot jelent – **a résztvevők 70%-os (vagy annál nagyobb) egyetértését**. Tíz eredményről a csoportban vegyesebbek voltak a vélemények, azonban ezek is a COS részét képezik.

Mely eredményeket tartják a betegek a legfontosabbaknak.

A szívelégtelenség öngondozásakor a betegek számára **legfontosabb 4 értékelési szempont** a következő volt:

#Életminőség, #Tudás, #Önhatékonyság & #Betegek aktivizálása

A szívelégtelenség értékelési szempontjai

<u>Szempont</u>	<u>Magyarázat</u>
Életminőség (beleértve a normalitás megőrzését, a szexuális életet, a depresszió mértékét, a pozitív hozzáállást, a társadalmi tevékenységeket és barátokat, a szokásos tevékenységek végzésére való képességet és a QALY-t).	Képes a mindennapi tevékenységek elvégzésére, mint például: a személyes higiénia, a háztartási munka, a szexuális élet, a személyes pénzügyek kezelése, a társadalmi kapcsolatok megtartása és a munkahelyi feladatok ellátása. A QALY nevű mérőszám (életminőséggel korrigált életév) magában foglalja az élet hosszát és minőségét is, így becslést ad az egyén által egy adott beavatkozás eredményeként elnyerhető minőségi idő (azaz egészségelőny) mennyiségére.
Tudás	Megfelelő ismeretek a betegségről, a diagnózisról, a kezelési lehetőségekről és egyéb tényezőkről (beleértve a kockázati tényezőket is), például az életmód és az egészséges élethez vezető döntések megértése

Önhatékonyság	Egy személy meggyőződése arról, hogy képes valamire. Ez gyakran kapcsolódik állapotának öngondozásához kapcsolt konkrét céljához, a magabiztosság érzéséhez, valamint ahhoz az érzéshez, hogy saját állapota és élete felett ő rendelkezik.
A beteg aktivitása	A beteg ismeretei, készségei és bizalma saját egészségének és egészségügyi ellátásának kezelésével kapcsolatban, beleértve felelősségét a saját egészségéről való gondoskodásért. Ezt egy erre a célra szolgáló skálával, az úgynevezett betegaktiválási mérőszámmal mérik
Egészséggel kapcsolatos információk feldolgozása	Azoknak a gondolkodási és szociális készségeknek a megléte, amelyek szükségesek az egészséggel kapcsolatos információk elérésére, megértésére, azok megbízhatóságának megítélésére és a mindennapi életben való megfelelő alkalmazására.
Részvétel és döntéshozatal	A beteg képesnek érzi magát arra, hogy aktívan részt vegyen a saját ellátásában és a betegsége kezelésével kapcsolatos döntésekben (amennyire ő szeretné).
A gyógyszerek szedésének vagy egyéb kezeléseknél megállapodás szerinti követése (terápiahűség)	Annak mértéke, hogy a beteg mennyire követi az előírt kezeléseket, például a gyógyszerek megállapodás szerinti szedését és az életmóddal kapcsolatos tanácsok és ajánlások betartását.
Önellenzés	Annak mértéke, hogy a beteg az egészségügyi szakemberekkel egyeztetett módon rendszeresen ellenőrző vizsgálatokat végez önmagán, például a tüneteinek vagy a testsúlyán.
Testsúly kezelése	1) Fogys: Súlycsökkenés. 2) Stabil súly: Stabil súly megtartása. 3) Derékméret: A derékbőség csökkenése.
Légszomj (nehéz vagy nehézkes légzés)	Kevesebb légszomjas esemény, és többféle tevékenység elvégzésére való képesség.
Halálozás	Bármely lehetséges okból bekövetkező halálozási kockázat csökkentése.
Erőnlét/ testedzési kapacitás	Az a maximális fizikai terhelés, amelyet a beteg képes elviselni.
Fizikai aktivitás	A beteg képes a fizikai tevékenységekre és azok élvezetére. A fizikai aktivitás a beteget ellátó egészségügyi személyzettel egyeztetett, a betegség kezelésének részét képező tevékenységeket jelenti.
Az egészségügyi személyzettel ápoltság kapcsolat és kommunikáció megítélése	A beteg bizalma (bizalom) az őt ellátó egészségügyi személyzetben és a közöttük lévő kommunikáció minőségének megítélése.
Kórházi felvételek száma	Az igénybevett sürgősségi kórházi ellátások számának csökkenése.
Az öngondozást segítő beavatkozás ár-érték aránya	Az erőforrások költség-hatékony felhasználása.
KIEGÉSZÍTŐ SZEMPONTOK*	

A megállapodás szerinti étrend betartása (beleértve a só és a vízfogyasztás mennyiségét)	Az egészségügyi személyzettel egyeztetett étrendi ajánlások betartása, beleértve a folyadék fogyasztására (naponta megfelelő mennyiségű víz, vagy más folyadék) és a sóbevitelre (túl sok só fogyasztásának kerülése) vonatkozó étrendi tanácsokat.
Dohányzás (leszokás)	Dohányzási szokások követése /mennyit dohányzik a beteg (ha egyáltalán dohányzik).
Alkoholfogyasztás (korlátozás)	Alkoholfogyasztási szokások. Mivel a szívelégtelenségben szenvedők szívritmuszavarban (aritmiában) is szenvednek, az alkoholfogyasztás csökkentése vagy korlátozása ajánlott.
Felvizedés (beleértve a lábdagadást és a hasi vizedést)	Gyors, három nap alatt 2 kilónál nagyobb súlynövekedés, vagy a lábak/ bokák bedagadása, illetve a hastájék fokozódó dagadása vagy fájdalma.
Fáradtság (kimerültség)	Fizikai fáradtság vagy energiahiány.
A gondviselő életminősége (a gondviselés terhei)	A gondviselő életminősége, különös tekintettel a gondozási feladatokból eredő terhekre.
Gondviselő önhatékonysága	A hozzátartozó gondviselő meggyőződése/megítélése arról, hogy képes valamire. Ez gyakran egy konkrét célhoz kapcsolódik, amelyet el akar érni, és a magabiztosság, az irányítás kézben tartásának érzésével jár.
Járóbeteg-ellátások száma	Egészségügyi intézményben történt ellátások száma, beleértve a sürgősségi esetek számát is.
Újbóli kórházi felvételek (száma)	Ismétlődő kórházi ellátások, például nem tervezett beavatkozások vagy problémák miatt (újboi felvételek aránya).

*A kiegészítő szempontok olyan szempontok, amelyeket a betegek, a kutatók és az egészségügyi szakemberek másodlagosnak tekintettek.

Háttér: Krónikus betegségek a **65 éven felüliek több mint 80%-át** érintik. Emellett az egészségügyi költségek **70-80%** -a a krónikus betegségek kezeléséből adódik. A szakirodalom azt sugallja, hogy az **SMI-eredmények megfelelő kiválasztása alapvető fontosságú**, ahhoz, hogy a kutatás a döntéshozatalt és a tájékoztatást szolgálja. Az SMI-k javíthatják a klinikai és társadalmi eredményeket a krónikus állapotok esetében is.

Mi az önkezelés/öngondoskodás: az önkezelést úgy határozzák meg, mint "amit az egyének, családok és közösségek tesznek az egészségügyi szakemberek támogatásával vagy anélkül az egészség javítása, fenntartása vagy helyreállítása, valamint a betegséggel és fogyatékkal való megbirkózás érdekében". Ide tartozik többek között az *önmegelőzés, az öndiagnózis, az öngyógyítás, valamint a betegség és a fogyatékoság önkezelése.*

Mi az a laikus összefoglaló: A laikus összefoglaló egy kutatási projekt rövid összefoglalója, amely arra szolgál, hogy elmagyarázza az összetett gondolatokat, valamint a technikai és tudományos

kifejezéseket azoknak az embereknek, akik nem rendelkeznek előzetes ismeretekkel a témában. Nemcsak a betegek, hanem a laikusok és a nem szakorvosok számára is fontosak.

Mi az a Delphi-folyamat: Egy olyan technika, amelynek célja, hogy strukturált kérdőívek és kerekasztal-beszélgetések sorozatán keresztül kompromisszumot és egyetértést érjen el egy ideiglenes szakértői testület véleményében.

Ki választotta a Szívelégtelenség COS-t: Az eredményeket egy kétkörös Delphi-eljárás során a Európa különböző részeiről származó betegek és a betegszervezetek képviselői, kutatók és egészségügyi szakemberek választották ki 2018-ban Berlinben.

Milyen új ismereteket hozott ez a kutatás: A COMPAR-EU COS egyik fő erőssége, hogy erősen a betegek preferenciáin alapul, ugyanakkor tükrözi a kezelőorvosok, a kutatók és a civil társadalom képviselőinek szempontjait is. Meggyőződésünk, hogy a COS és a kiegészítő eredmények tükrözik az összes kulcsfontosságú érdekelt fél preferenciáit. Ezért az így megállapított COS a kontextushoz igazodva alkalmazható lehet a legkülönbözőbb európai, sőt világviszonylatban is.

A projekt partnerei az [European Patients' Forum](#), a spanyol [Avedis Donabedian Kutatóintézet](#), a holland [Institute for Medical Technology Assessment](#), a [Netherlands Institute for Health Services Research](#), a német [OptiMedis AG](#), a görög [Ioannina Egyetem](#) és a spanyol [Sant Pau Kutatóintézet](#).

Többet szeretne megtudni?

Kérjük, vegye fel a kapcsolatot az: contact@self-management.eu

Vagy látogasson el a projekt honlapjára: <https://self-management.eu/>.

COMPAR-EU

Projektkoordinátor

Projektpartnerek

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation Programme under grant agreement No 754936. The content of this leaflet reflects only the COMPAR-EU groups' views, and the European Commission is not liable for any use that may be made of the information contained herein.

